JÁN MAZÁK
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2007. december 13. [1]

1. Jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem az első, amely a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 96/92/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. június 26-i 2003/54/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: irányelv) értelmezésére vonatkozik [2].

2. A Bíróság által értelmezendő rendelkezés az irányelv 20. cikkének (1) bekezdése, amely a harmadik felek villamos energia átviteli és elosztórendszerekhez való szabad hozzáférésére vonatkozik.

3. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés azért merült fel, mert a német jog alapján azon villamosenergia-szolgáltató rendszerek, amelyek teljes egészében egy vállalkozás területén találhatóak (úgynevezett „üzemi hálózatok" vagy „Betriebsnetze"), bizonyos körülmények között mentesíthetők többek között a harmadik fél hálózati hozzáférésének elve alól.

4. Az alapügyben szóban forgó rendszert a Leipzig/Halle repülőtéren található, és a repülőteret működtető társaság üzemelteti a saját, valamint további 93, a repülőtéren található vállalkozás ellátására.

I – A vonatkozó jogszabályok

A – *A közösségi szabályozás*

5. Az irányelv 2. cikke a következő fogalommeghatározásokat tartalmazza:

„5. »elosztás« a villamos energia szállítása nagyfeszültségű, középfeszültségű és kisfeszültségű elosztóhálózatokon a fogyasztóhoz való eljuttatás céljából, nem beleértve az ellátást;

1 – Eredeti nyelv: angol.

2 – HL 2003., L 176., 37. o.; magyar nyelvű különkiadás 12. fejezet, 2. kötet, 211. o.

6. »elosztórendszer-üzemeltető« az a természetes vagy jogi személy, aki/amely felelős egy adott terület elosztóhálózatának üzemeltetéséért, karbantartásáért, valamint szükség esetén annak fejlesztéséért, illetve ahol az alkalmazható, annak összekapcsolásáért más rendszerekkel; felelős továbbá azért, hogy a hálózat hosszú távon alkalmas legyen a villamos energia elosztásával kapcsolatos, indokolt igények kielégítésére; […]

26. »kis, szigetüzemben működő rendszer« olyan rendszer, amelynek villamosenergia-fogyasztása 1996-ban kevesebb volt, mint 3000 GWh, és ahol az éves fogyasztásnak kevesebb, mint 5 százaléka származik más rendszerekkel való összekapcsolásból;

27. »szigetüzemben működő mikrorendszer« olyan rendszer, amelynek villamosenergia-fogyasztása 1996-ban kevesebb volt, mint 500 GWh, és amely nem áll összeköttetésben más rendszerekkel; […]”

6. Az irányelv 3. cikkének (8) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok dönthetnek úgy, hogy nem alkalmazzák a 6., 7., 20. és 22. cikk rendelkezéseit, amennyiben azok alkalmazása – jogilag vagy ténylegesen – akadályozná a villamosenergia-ipari vállalkozások, általános gazdasági érdekből előírt kötelezettségek teljesítését, és amennyiben a kereskedelem fejlődését nem befolyásolják olyan mértékben, ami ellentétes lenne a Közösség érdekeivel. A Közösség érdekei közé tartozik különösképpen, hogy ezen irányelvnek és a Szerződés 86. cikkének megfelelően a feljogosított fogyasztók tekintetében verseny alakuljon ki.”

7. Az irányelv 13. cikke előírja:

„Az elosztórendszer-üzemeltetők kijelölése

A tagállamok vagy az általuk erre felkért, elosztóhálózatot tulajdonló vagy azokért felelős vállalkozások a hatékonyság és a gazdasági egyensúly figyelembevételével, a tagállam által megállapított időtartamra szólóan egy vagy több elosztórendszer-üzemeltetőt jelölnek ki. A tagállamok gondoskodnak arról, hogy az elosztóhálózat rendszerüzemeltetői betartsák a 14–16. cikkben foglaltakat.”

8. Az irányelv 20. cikke a következőket írja elő:

„Harmadik fél hozzáférése

1. A tagállamok olyan rendszert hoznak létre, amelyben egy harmadik fél átviteli és elosztóhálózathoz való hozzáférését közzétett, minden feljogosított fogyasztóra vonatkozó tarifák alapján teszik lehetővé, objektív kritériumok alapján, a rendszerhasználók közötti megkülönböztetés nélkül. A tagállamok biztosítják, hogy ezeket a tarifákat, illetve a számításukhoz alkalmazott módszereket a 23. cikknek megfelelően hatálybalépésük előtt jóváhagyják; továbbá, hogy ezeket a tarifákat, illetve – amennyiben csak a módszerek kerültek jóváhagyásra – a módszereket hatálybalépésük előtt közzétegyék.

2. Az átviteli- vagy az elosztórendszer-üzemeltető megtagadhatja a hálózati hozzáférést, ha nem áll rendelkezésre a szükséges kapacitás. A megtagadást kellőképpen megalapozott indokokkal kell alátámasztani, különös tekintettel a 3. cikkre. Megtagadás esetén és adott esetben a tagállamok gondoskodnak arról, hogy az átviteli- vagy az elosztórendszer-üzemeltető érdemi információt nyújtson azokról az intézkedésekről, amelyek a hálózat megerősítéséhez szükségesek lennének. Az információt kérő féltől az információ nyújtásának költségeinek megfelelő, méltányos díj kérhető.”

B – *A nemzeti szabályozás*

9. Az „Energiewirtschaftsgesetz-nek” is nevezett „Gesetz über die Elektrizitäts- und Gasversorgung” (a villamos energia- és gázellátásról szóló törvény) (a továbbiakban: EnWG) a fő jogszabály, amely Németországban a 2003/54 irányelvet átülteti.

10. Az EnWG 3. §-ának 17. pontja („Fogalommeghatározás”) a következőket írja elő:

„»Általános ellátást szolgáló energiaellátó hálózatok« olyan energiaellátó hálózatok, amelyek a harmadik fél felé történő energiaelosztást szolgálják, és kiterjedésük révén nem eleve egyes, már a hálózat létesítésekor meghatározott vagy meghatározható végső fogyasztók ellátása céljából kerültek kialakításra, hanem alapvetően minden végső fogyasztó ellátására nyitva állnak.”

11. Az EnWG 20. §-a a következőképpen állapítja meg a harmadik felek „villamosenergia-ellátó hálózatokhoz" történő hozzáférésének elvét:

„Hozzáférés a villamosenergia-ellátó hálózatokhoz

(1) Az energiaellátó hálózatok üzemeltetői kötelesek mindenki számára objektív módon indokolt kritériumok alapján, hátrányos megkülönböztetéstől mentesen hálózati hozzáférést biztosítani, valamint a feltételeket, beleértve a mintaszerződéseket és a hálózati hozzáférés díjait az Interneten közzétenni. Kötelesek olyan mértékben együttműködni, amilyen mértékben ez a hatékony hálózati hozzáférés biztosításához szükséges. […]

(2) Az energiaellátó hálózatok üzemeltetői megtagadhatják az (1) bekezdés szerinti hozzáférést, amennyiben igazolják, hogy a hálózati hozzáférés biztosítása számukra az üzemeléssel összefüggő, vagy egyéb okokból az 1. §-ban rögzített célok figyelembevételével nem lehetséges, vagy túlzott nehézségeket okozna. […]"

12. A 21. § határozza meg „A hálózati hozzáférés feltételei és díjait", és a következőket írja elő:

„(1) A hálózati hozzáférés feltételeinek és díjainak megfelelőnek, hátrányos megkülönböztetéstől mentesnek és átláthatónak kell lenniük, és nem lehetnek kedvezőtlenebbek, mint amilyen feltételeket az energiaellátó hálózatok üzemeltetői hasonló esetekben saját vállalkozásukon belül, vagy kapcsolt vagy társult vállalkozásokkal szemben alkalmaznak, és ténylegesen vagy könyveléstechnikailag kiszámláznak. […]"

13. Az EnWG 110. §-ának (1) bekezdése kifejezetten az „objektumhálózatokra" („Objektnetze") vonatkozó rendelkezés. A következőket írja elő:

„A 2. és 3. rész, valamint a 4., 52. és 92. § nem alkalmazható az olyan energiaellátó hálózatokra, amelyek

1. egy területileg összetartozó üzemi területen találhatók, valamint túlnyomórészt az energia saját üzemen belüli, vagy a 3. § 38. pontjának értelmében vett

kapcsolt vállalkozáshoz történő továbbítására szolgálnak [3],

3. területileg szorosan összetartozó területen találhatók, és túlnyomórészt a saját ellátást szolgálják [5],

2. összetartozó magánterületen találhatók, és a hálózat üzemeltetője vagy megbízottja részére arra szolgálnak, hogy egy közös, fölérendelt üzleti cél által, amely

a) túlmutat a puszta bérleti és haszonbérleti viszonyokon, és

b) a bevezető mondatrészben megjelölt rendelkezések alkalmazása révén túlzott nehézségekkel járna,

meghatározható végső fogyasztókat energiával lássanak el [4], vagy

amennyiben az energiaellátó hálózat nem a 3. § 17. pontjának értelmében vett általános ellátás céljára szolgál, és az objektumhálózat üzemeltetője vagy megbízottja rendelkezik a hálózat üzemelésének jelen törvény előírásainak megfelelő, tartós biztosításához szükséges személyi, műszaki és gazdasági teljesítőképességgel."

14. Ha valamely objektumhálózat megfelel az EnWG 110. §-a (1) bekezdésének 1., 2. vagy 3. pontjában előírt feltételeknek, az EnWG különböző rendelkezései nem alkalmazhatók, ideértve a harmadik felek hálózathoz való hozzáférésére vonatkozó rendelkezéseket.

3 – Ezeket „üzemi hálózatoknak" (Betriebsnetze) nevezik.

4 – Ezeket „szolgáltatói hálózatoknak" (Dienstleistunsnetze) nevezik.

5 – Ezeket „saját ellátási hálózatoknak" (Eigenversorgungsnetze) nevezik.

II – Ténybeli háttér, a nemzeti bíróság előtti eljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

15. A Flughafen Leipzig/Halle GmbH (a továbbiakban: FLH) üzemelteti a Leipzig/Halle repülőteret. Ezzel összefüggésben energiaellátó hálózatot tart fenn, amelynek révén saját maga, valamint további 93, a repülőtér területén működő vállalkozás jut villamos energiához. Az e hálózaton keresztül felhasznált energiamennyiség 2004-ben elérte hozzávetőlegesen a 22 200 MWh-t; ebből – az FLH 85,4%-os saját fogyasztása mellett – hozzávetőlegesen 3 800 MWh-t, illetve a teljes mennyiség 14,6%-át juttatott egyéb, a repülőtér területén működő vállalkozásoknak.

16. 2004 elejétől kezdődően a citiworks AG (a továbbiakban: citiworks) energiaellátó vállalkozás látja el a Leipzig/Halle repülőtéren található DFS Deutsche Flugsicherung GmbH-t villamos energiával.

17. 2006. július 12-én, az FLH kérelmét követően, a Szász Gazdasági és Munkaügyi Minisztérium mint a *Land* (tartomány) szabályozó hatósága határozatot hozott, amely az EnWG 110. §-a (1) bekezdésének 1. és 2. pontjában meghatározott követelményeket teljesítő „objektumhálózatnak” minősítette az FLH által a Leipzig/Halle repülőtéren üzemeltetett villamosenergia-ellátó hálózatot.

18. Mivel ez a határozat állítólagosan olyan hatással járna, amely megakadályozza az olyan harmadik személyeknek, mint a citiworks az FLH által a Leipzig/Halle repülőtéren – az ott található fogyasztók ellátása érdekében – üzemeltetett hálózathoz való hozzáférését, a citiworks megtámadta e határozatot az Oberlandesgericht Dresden előtt.

19. Az Oberlandesgericht úgy ítélte meg, hogy mivel az EnWG vonatkozó rendelkezéseinek való megfelelés nem okozna túlzott nehézséget az FLH-nak, a szóban forgó hálózat nem tekinthető az EnWG 110. §-a (1) bekezdésének 2. pontja szerinti „szolgáltatói hálózatnak”. Ugyanakkor a hálózat teljesíti az EnWG 110. §-a (1) bekezdésének 1. pontjában meghatározott feltételeket, ezért „üzemi hálózatnak” tekinthető, és mentesíthető többek között az EnWG harmadik személyek hálózati hozzáférésére vonatkozó rendelkezései alól. Ezért a citiworks keresete a nemzeti jog alapján elvben megalapozatlan. Azonban az Oberlandesgericht kétségét fejezte ki a tekintetben, hogy az EnWG 110. §-a (1) bekezdésének 1. pontja összeegyeztethető-e a 2003/54 irányelv 20. cikkének (1) bekezdésében foglalt követelményekkel.

20. Ezért az Oberlandesgericht Dresden (Németország) versenyjogi ügyekben ítélkező tanácsa (Kartellsenat) 2006. október 17-i, a Bíróság Hivatalához 2006. október 24-én érkezett határozatával az eljárás felfüggesztéséről és az Európai Közösségek Bíróságához előzetes döntéshozatal iránti kérelem benyújtásáról döntött a következő kérdésre vonatkozóan:

„A Gesetz über die Elektrizitäts- und Gasversorgung (a villamos energia- és gázellátásról szóló törvény vagy »EnWG«) 110. §-a (1) bekezdésének 1. pontja összeegyeztethető-e a 2003/54/EK parlamenti és tanácsi irányelv 20. cikkének (1) bekezdésével annyiban, amennyiben az EnWG 110. §-a (1) bekezdésének 1. pontjában említett előfeltételek megléte esetén a hálózati hozzáférésre vonatkozó általános rendelkezések (EnWG 20–28a. §-a) még akkor sem alkalmazhatók az úgynevezett „üzemi hálózatra”, ha a szabad hálózati hozzáférés nem okozna túlzott nehézségeket?”

III – A Bíróság előtti eljárás

21. A Bírósághoz a citiworkstől, a Szász Gazdasági és Munkaügyi Minisztériumtól mint tartományi szabályozó hatóságtól, az FLH-tól, a Bizottságtól, valamint a német, a lengyel kormánytól és az Egyesült Királyság kormányától érkeztek észrevételek.

22. 2007. szeptember 20-án tárgyalásra került sor.

IV – A felek főbb érvei

A – *Citiworks*

23. A citiworks arra hivatkozik, hogy az EnWG 110. §-a (1) bekezdésének 1. pontja összeegyeztethetetlen a 2003/54 irányelv 20. cikkével.

24. A citiworks megjegyzi, hogy az irányelv egyik legfőbb célkitűzése, hogy lehetővé tegye az energiaellátó hálózatokhoz történő szabad hozzáférést az energiaszolgáltatók számára, annak érdekében, hogy a fogyasztók szabadon választhassák meg a szolgáltatójukat. Az EnWG 110. §-a (1) bekezdésének 1. pontja azonban sérti a hálózathoz való szabad hozzáférés biztosítására vonatkozó kötelezettséget.

25. A citiworks jelzi, hogy az EnWG 110. §-a (1) bekezdésének 1. pontja szerinti mentesítés a gyakorlatban automatikusan alkalmazandó. A szövetségi és a tartományi szintű illetékes hatóságok többsége szerint az EnWG 110. §-a (1) bekezdésének 1. pontja közvetlenül alkalmazandó, amennyiben teljesülnek az abban

előírt feltételek. Amíg sok hálózatüzemeltető kérelmet nyújtott be e rendelkezésnek a hálózatuk tekintetében alkalmazandóvá nyilvánítása iránt, addig mások vélelmezik, hogy megfelelnek a rendelkezésben foglalt követelményeknek, és még csak nem is kérelmezik ennek megállapítását.

26. Azonkívül az irányelv egyetlen rendelkezése sem hatalmazza fel a tagállamokat arra, hogy szabadon határozzák meg azokat a helyzeteket, amelyekben eltérhetnek a hálózatokhoz történő szabad hozzáférés elvétől.

27. Az irányelv 26. cikkében a kis, szigetüzemben működő rendszerek tekintetében előírt kivétel nem igazolja az EnWG 110. §-a (1) bekezdésének 1. pontjához hasonló rendelkezést, hiszen Németország nem kérte a Bizottság jóváhagyását az eltéréshez, és a nemzeti rendelkezés hatálya alá tartozó hálózatok nem az irányelv 2. cikkének 26. és 27. pontja szerinti kis, szigetüzemben működő rendszerek, vagy szigetüzemben működő mikrorendszerek.

28. Az irányelvből nem vezethető le a hálózatok szervezeti okokból történő általános felmentése a harmadik személyek szabad hozzáférésének biztosítására vonatkozó kötelezettségek alól. Míg az igaz lehet, hogy a harmadik személyek szabad hozzáférésének biztosítására vonatkozó kötelezettségek a kis rendszerek számára aránytalanul súlyos terhet jelentenek, ez nem igazolhat olyan általános és automatikus felmentést, mint amelyet az EnWG 110. §-a (1) bekezdésének 1. pontja tartalmaz.

B – *FLH*

29. Először is, az FLH előadja, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatatlan, mert a Bíróság elé terjesztett kérdés hipotetikus. Valójában, a kérdést előterjesztő bíróság kérdésében az EnWG 110. §-a (1) bekezdésének 1. pontját olyan megfogalmazásban idézi, amely tulajdonképpen nem létezik. A kérdésre adott válasz továbbá nem releváns a kérdést előterjesztő bíróság előtti alapügy megoldása tekintetében.

30. Az ügy érdemével kapcsolatban az FLH előadja, hogy az EnWG 110. §-a (1) bekezdésének 1. pontja összeegyeztethető a közösségi joggal. A rendelkezés hatálya alá tartozó rendszerek társaságok által saját fogyasztásuk számára létrehozott belső rendszerek, és nincsenek hatással a versenyre. Ezért ezek nem tartoznak az irányelv hatálya alá.

31. Ezt szemlélteti az a tény is, hogy a szóban forgó rendszer fogyasztása lényegesen alacsonyabb, mint az irányelv 2. cikkének 27. pontjában meghatározott „szigetüzemben működő mikrorendszeré” [6]. Ezért valószínűtlen, hogy az ilyen rendszer mentesítése a verseny jelentős torzulásával járna a villamos energia belső piacán.

34. Ezen okoknál fogva az EnWG 110. §-a (1) bekezdésének 1. pontja összhangban van az irányelv 20. cikkének (1) bekezdésével.

C – Sächsisches Staatsministerium für Wirtschaft und Arbeit

32. Az EnWG 110. §-a (1) bekezdésének 1. pontja nem más, mint a 2003/54 irányelv átültetése során a német jogalkotót megillető diszkrecionális jogkör kifejeződése. Az irányelv 3. cikkének (8) bekezdése, 13. cikke, 15. cikke (2) bekezdésének d) pontja, 15. cikke (2) bekezdésének utolsó mondata és 20. cikkének (1) bekezdése valóban számos lehetőséget biztosít a szétválasztásra, a hálózathoz történő kapcsolódásra és a hozzáférésre vonatkozó rendelkezésektől való eltérésre.

35. Ez a fél előadja, hogy a jelen alapügy tárgyát képező hálózat, mely az EnWG 110. §-a (1) bekezdésének 1. pontja alapján mentesíthető, nem minősül sem átviteli rendszernek, sem elosztórendszernek az irányelv értelmében, hanem egy olyan hálózat, amely túlnyomórészt az FLH saját fogyasztásának ellátását biztosítja. Ezért ez a rendszer nem tartozik az irányelv hatálya alá, és nem áll fenn az irányelv rendelkezései szerinti kötelezettség harmadik személyek ezen rendszerhez történő hozzáférésének biztosítására.

33. Az FLH hangsúlyozza, hogy olyan társaságról van szó, amely az irányelv 3. cikkének (8) bekezdése értelmében általános gazdasági érdekből nyújt szolgáltatást, és nem csupán egy egyszerű villamos energia elosztóról. A társaság feladata egy repülőtér üzemeltetése. Ezért az általa üzemeltetett magán ellátó rendszer nem az irányelv értelmében vett elosztórendszer.

36. Az FLH továbbá nem tekinthető egy – az irányelv 2. cikkének 6. pontja értelmében vett – elosztórendszer üzemeltetőjének, mert fő tevékenysége egy repülőtér üzemeltetése, és ennek eredményeképp nem teljesítheti maradéktalanul az elosztórendszer üzemeltetőjére rótt kötelezettségeket.

6 – A „szigetüzemben működő mikrorendszer” egy olyan rendszer, amelynek villamosenergia-fogyasztása 1996-ban kevesebb volt, mint 500 GWh. A szóban forgó hálózat 1996-os fogyasztása nem ismert, azonban az iratanyagból kitűnik, hogy az 2000 és 2007 között 19 GWh és 23 GWh között változott.

37. Ezért az EnWG 110. §-a (1) bekezdésének 1. pontja csupán azon rendszerekre

vonatkozik, amelyek nem tartoznak az irányelv hatálya alá, és így összhangban van az irányelv 20. cikkének (1) bekezdésével.

D – *A német kormány*

38. A német kormány előadja, hogy az irányelv rendszertani és teleológiai értelmezése alapján a „felhasználói létesítmények" nem esnek az irányelv hatálya alá. Valamely felhasználói létesítmény a végső fogyasztó villamos energia létesítménye, amely magában foglalja az ezen fogyasztók által létesített rendszereket is, és amely a villamos energiát egy zárt létesítményen belül osztja el.

39. Mint ez az irányelv 2. cikkének 6. pontjában meghatározott „elosztórendszer-üzemeltető" fogalmából, és ezen üzemeltetőknek az irányelv 14. cikkében meghatározott kötelezettségeiből nyilvánvaló, az irányelv csupán olyan elosztórendszer-üzemeltető társaságokra vonatkozik, melyek célja a villamos energia közszolgáltatása, amelyekbe a felhasználói létesítmények nem tartoznak bele.

40. Továbbá a villamosenergia-piac liberalizációjára vonatkozó jogszabályok célja, hogy harmadik személyek számára biztosítsák a szolgáltató szabad megválasztását. Felhasználói létesítmény esetén azonban nincsen ilyen harmadik fél. Ezért a villamosenergia-piac liberalizációjáról szóló szabályok csupán azon rendszerekre vonatkoznak, amelyekben részt vesz harmadik fél.

41. Annak ellenére, hogy számos természetes vagy jogi személyt fogyasztóként látnak el, egyes rendszereket felhasználói létesítménynek kell tekinteni, amennyiben e fogyasztók nem tekinthetőek valódi harmadik félnek. Ez vonatkozik azon felekre, amelyek a felhasználói létesítmény üzemeltetőjével egy „ellátási közösségben" állnak összeköttetésben, ami ténybeli vagy jogi körülmények következménye lehet. Mivel e fogyasztók a rendszerüzemeltetővel szemben nem valódi harmadik felek, nem szükséges a villamos energia szolgáltató szabad megválasztására vonatkozó joguk biztosítása, és a villamosenergia-piac liberalizációjára vonatkozó szabályok nem alkalmazandók rájuk.

42. Az EnWG 110. §-a (1) bekezdése 1. pontjának célja pontosan az ilyen rendszerek – amelyekben nincs valódi harmadik fél – kizárása a harmadik felek hozzáférésének biztosításával kapcsolatos kötelezettségekből. Ennélfogva összeegyeztethető az irányelv 20. cikkének (1) bekezdésével.

E – *A lengyel kormány*

43. A lengyel kormány úgy véli, hogy az EnWG 110. §-a (1) bekezdésének 1. pontja nem egyeztethető össze az irányelvvel.

44. A lengyel kormány emlékeztet arra, hogy különösen az irányelv (11) preambulumbekezdéséből és 3. cikkének (8) bekezdéséből kitűnik, hogy a tagállamok meghatározhatnak a harmadik felek hálózati hozzáférésének elve alóli kivételeket, azonban nincs lehetőség általános jellegű mentesítésre.

45. Az irányelv (11) preambulumbekezdéséből világosan kitűnik, hogy a kis rendszerüzemeltetők mentesítése a harmadik felek hálózati hozzáférése biztosításának kötelezettsége alól aránytalan pénzügyi és közigazgatási teher meglétét követeli meg. Valószínű, hogy a kis rendszerüzemeltetők számára az irányelvben meghatározott közigazgatási rendelkezéseknek való megfelelés terhesebb, és a kapcsolódó költségeket nehezebb ellensúlyozni, figyelembe véve az általuk értékesített villamos energia viszonylag korlátozott mennyiségét. Továbbá, jelen esetben szükség van az átvitelirendszer-üzemeltető hozzájárulására is a villamos energia szolgáltatás biztonságához.

46. Mielőtt azonban valamely kis rendszer üzemeltetője mentesíthető lenne a harmadik felek hálózati hozzáférésének biztosításához kapcsolódó kötelezettségek alól, meg kell vizsgálni, hogy ezen kötelezettségek teljesítése aránytalan költségeket vonna-e maga után. Ebből a célból az illetékes nemzeti hatóságok kötelesek a rendszerüzemeltető helyzetének átfogó gazdasági értékelésére, figyelembe véve a rendszerüzemeltető végső fogyasztóinak ellátásbiztonsága biztosításának szükségességét.

47. Ezért egy nemzeti jogszabály valamely, az EnWG 110. §-a (1) bekezdésének 1. pontjához hasonló rendelkezése, amely a kis elosztórendszer-üzemeltetők számára mentességet enged a harmadik felek hálózati hozzáférése biztosításának kötelezettsége alól, akkor is, ha ez nem jelent aránytalan nehézséget a szóban forgó üzemeltető számára, nincs összhangban az irányelv 20. cikkének (1) bekezdésével.

F – *Egyesült Királyság*

48. Az Egyesült Királyság Kormánya úgy véli, hogy a szóban forgó nemzeti rendelkezés összhangban van az irányelv 20. cikkének (1) bekezdésével.

49. Emlékeztet arra, hogy az irányelv egyik fő célja az volt, hogy megalapozza a szabad versenyt, különösen pedig a monopol-, illetve a kvázi monopolhelyzetben lévő társaságokat

célozta meg, amelyek megakadályozzák a verseny hatékony működését. Azonban a kis villamosenergia-társaságok és vállalkozások, melyek hazai fogyasztókat nem látnak el villamos energiával, nem álltak a közösségi jogalkotó figyelmének középpontjában. Továbbá az irányelv 14. és 20. cikke által az elosztórendszer-üzemeltetőkre rótt kötelezettségek teljesítése költséges. Ennek eredményeképpen az irányelv 20. cikke akképp értelmezendő, hogy az a tagállamok számára lehetővé teszi gondosan és szűken meghatározott alanyok körének kizárását a hálózathozzáférés biztosításának kötelezettsége alól.

50. Abszurd és ésszerűtlen lenne az irányelv rendelkezéseinek alkalmazása még a legkisebb rendszerekre is. A harmadik felek hálózati hozzáférésének biztosítására vonatkozó kötelezettség teljesítése túlságosan megterhelővé tenné a kis és az új rendszerek működtetését, és ezáltal megnehezítené számukra a nagyobb villamosenergia-vállalatokkal való eredményes versenyt. Ezzel szemben a harmadik felek hálózati hozzáférésének biztosítására vonatkozó követelmények alóli kizárásuknak elhanyagolható hatása lenne a villamosenergia-piac liberalizációjára, figyelembe véve a tevékenységi körük nagyon is behatárolt voltát.

51. Végül, az irányelv 2. cikkének 5. pontja szerinti fogalom-meghatározás szövegezése értelmében az „elosztás" a „fogyasztókhoz történő eljuttatás céljából" történik. Ezért az elosztórendszer fő céljának a fogyasztókhoz való eljuttatásnak kell lennie, azonban az FLH esetében nyilván nem ez a helyzet, amely önmaga 85,4%-át használja fel a rendszerén keresztül szállított villamos energiának. Az FLH fő tevékenysége a repülőtér üzemeltetése.

G – *A Bizottság*

52. A Bizottság úgy véli, hogy az EnWG 110. §-a (1) bekezdésének 1. pontja összeegyeztethetetlen az irányelv 20. cikkének (1) bekezdésével.

53. Előadja, hogy az irányelv 20. cikke – amely előírja harmadik felek részére az átviteli- és elosztórendszerekhez való hozzáférés biztosítását – alkalmazandó a kérdést előterjesztő bíróság előtti vitát előidéző tényállásra. A szóban forgó rendszer egy, az irányelv 2. cikkének 6. pontja szerinti elosztórendszer, mert az a villamos energia FLH és további 93, a repülőtéren található vállalkozás részére történő elosztását szolgálja. Ezért az ilyen rendszerhez való szabad hozzáférést az irányelv 20. cikkének (1) bekezdésével összhangban biztosítani kell.

54. Mint ez az irányelv (6) és (7) preambulumbekezdéséből kitűnik, a harmadik felek hozzáférésének elve alapvető a villamos energia belső piaca teljes körű megvalósításának biztosításához. Ezen elv korlátozása ezért csak egyértelműen meghatározott

körülmények esetén megengedett. Ennélfogva az irányelv csupán egy általános kivételt határoz meg a harmadik felek hozzáférésének biztosítására vonatkozó kötelezettsége alól. Ez a kivétel a 20. cikk (2) bekezdésében szerepel, és a rendszerüzemeltetőnek a villamosenergia-ellátáshoz szükséges kapacitáshiányához kapcsolódik. Azonban az irányelv ezen rendelkezése nem igazolhat általános törvényi kivételt, mert az EnWG 110. §-a (1) bekezdésének 1. pontja szerinti üzemi hálózatok sem szükségképpen, sem folyamatosan nem szenvednek ilyen kapacitáshiányban.

55. Az egyes rendszerek kis mérete és korlátozott gazdasági jelentőségük nem igazolja az elvi szintű kizárásukat a harmadik felek hozzáférésének elve alól. A rendszer méretének csupán az elosztórendszer-üzemeltetők jogi szétválasztásával kapcsolatos kérdésekkel összefüggésben van jelentősége, ahogyan az az irányelv 15. cikkének (2) bekezdéséből kitűnik.

56. Az irányelv 13. cikke nem kínál semmilyen igazolást bizonyos rendszereknek a harmadik felek hozzáférésének biztosítására vonatkozó kötelezettség alóli mentesítésére.

57. Az irányelv 26. cikkének (1) bekezdésében a „szigetüzemben működő mikrorendszerekre" meghatározott kivétel sem nyújt alapot az EnWG 110. §-a (1) bekezdésének 1. pontjához, többek között azért, mert ebből a célból nem nyújtottak be kérelmet a Bizottsághoz.

V – Elfogadhatóság

58. Az FLH lényegében azon az alapon kérdőjelezte meg az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés elfogadhatóságát, hogy az olyan tényállást fejt ki, amely nem azonos a szóban forgó nemzeti jogban megfogalmazottal, ezért a kérdés hipotetikus.

59. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint egyedül a nemzeti bíróság feladata, hogy az ügy sajátosságaira figyelemmel megítélje mind az előzetes döntéshozatal szükségességét ítéletének meghozatala szempontjából, mind pedig a Bíróság elé terjesztendő kérdések jelentőségét. A Bíróság csak akkor utasíthatja el a nemzeti bíróság kérelmét, ha nyilvánvaló, hogy a közösségi jog kért értelmezése nem függ össze az alapeljárás valóságával vagy tárgyával, illetve ha a kérdés általános vagy hipotetikus jellegű [7].

60. Jelen esetben azonban nem erről van szó. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból nyilvánvaló, hogy az előterjesztő bíró-

7 – Lásd többek között a C-415/93. sz. Bosman-ügyben 1995. december 15-én hozott ítélet (EBHT 1995., I-4921. o.) 59–61. pontját; a C-369/95. sz., Somalfruit és Camar ügyben 1997. november 27-én hozott ítélet (EBHT 1997., I-6619. o.) 40. és 41. pontját és a C-36/99. sz. Idéal tourisme ügyben 2000. július 13-án hozott ítélet (EBHT 2000., I-6049. o.) 20. pontját.

ságnak kételyei vannak a tekintetben, hogy az EnWG 110. §-a (1) bekezdésének 1. pontja, ebben a formában, összeegyeztethető-e az irányelv 20. cikkének (1) bekezdésével.

61. Igaz, hogy a Bíróság elé terjesztett kérdés nem pusztán az EnWG 110. §-a (1) bekezdésének 1. pontja tényleges megszövegezésére hivatkozik, hanem hozzáteszi a „még akkor sem, ha a szabad hálózati hozzáférés nem okozna túlzott nehézségeket" kitételt. Ezzel a megállapítással azonban a kérdést előterjesztő bíróság pusztán meghatározza, hogy megítélése szerint az átültető nemzeti jog irányelvvel való összeegyeztethetőségének problémája honnan fakad, nevezetesen abból a tényből, hogy lehetővé teszi a harmadik felek hozzáférése biztosításának kötelezettségétől való eltérést, az ezen kötelezettségek teljesítésével a rendszerüzemeltetőt terhelő tényleges nehézség figyelembevétele nélkül, holott a kérdést előterjesztő bíróság megítélése szerint ezen nehézség figyelembevételének követelménye az irányelvből következik. Ez azonban nem teszi a kérdést hipotetikussá.

62. Ennélfogva az előzetes döntéshozatalra előterjesztés elfogadható, és a Bíróság által megválaszolandó kérdés lényegében az, hogy az irányelv 20. cikkének (1) bekezdésével ellentétes-e az EnWG 110. §-a (1) bekezdésének 1. pontjához hasonló nemzeti szabályozás, amely főszabályként kizárja a harmadik felek hozzáférésére vonatkozó rendelkezések alkalmazását az olyan „üzemi hálózatokra", amelyek egy területileg összetartozó üzemi területen találhatók, valamint túlnyomórészt az energia saját üzemen belüli, vagy kapcsolt vállalkozáshoz történő továbbítására szolgálnak.

VI – Az ügy érdeméről

63. A 2003/54 irányelv jelzi a villamosenergia-piac liberalizációjának második fázisát az Európai Közösségben. Célja, hogy befejezze a villamos energia belső piacának a 96/92/EK irányelv [8] (a továbbiakban: első villamos energia irányelv) által megkezdett kiépítését [9].

64. A villamos energia belső piaca liberalizációjának egyik fő eleme a harmadik felek szabad hozzáférése a hálózathoz. A harmadik felek szabad hozzáférésének elve az irányelvben a 20. cikk (1) bekezdésében fejeződik ki, amely előírja a tagállamok számára a harmadik felek átviteli- és elosztórendsze-

8 – A villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról szóló, 1996. december 19-i 96/92/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 1997., L 27., 20. o.; magyar nyelvű különkiadás 12. fejezet, 2. kötet, 3. o.).

9 – Egy harmadik jogalkotási csomagot is benyújtott a Bizottság 2007. szeptember 19-én (lásd a Bizottság IP/07/1361 sajtóközleményét és a harmadik energiacsomag indokolását, mely a http://ec.europe.eu/energy/electricity/package_2007/doc/2007_09_19_explanatory_memorandum_en.pdf cím alatt érhető el). Megállapítható, hogy a javasolt módosítások nem érintik a jelen eljárás tárgyát képező rendelkezést.

rekhez való hozzáférésének biztosítását. Az irányelv 20. cikkének (1) bekezdéséből következik, hogy csak az irányelv értelmében vett úgynevezett „átvitelirendszerek" vagy „elosztórendszerek" tartoznak az irányelv szerinti, harmadik felek hozzáférésének biztosítására vonatkozó kötelezettség alá.

65. Nem vitatott, hogy az olyan rendszer, mint az FLH által üzemeltetett, nem minősül átviteli rendszernek [10]. Annak megállapítása érdekében, hogy az FLH ennek ellenére köteles-e az irányelv 20. cikkének (1) bekezdése szerint hozzáférést biztosítani harmadik felek részére, annak meghatározásától függ, hogy a szóban forgó rendszer minősülhet-e elosztórendszernek.

66. Ezzel összefüggésben röviden rá lehet mutatni arra, hogy vitatható, hogy az FLH az irányelv értelmében tekinthető-e például villamosenergia-„ellátónak" és/vagy „nagykereskedőnek" is. Ezen lehetséges további minősítések azonban jelen ügyben nem relevánsak, mivel az irányelvből nem következik, hogy ez megakadályozná az FLH-t abban, hogy egyben elosztórendszer-üzemeltető legyen, és mint olyan, főszabály szerint köteles legyen harmadik felek részére szabad hozzáférést biztosítani az általa üzemeltetett elosztórendszerhez.

67. Ezért jelen esetben a releváns kérdés az, hogy az olyan rendszer, mint az FLH által üzemeltetett, és amely a vitatott német szabályozás alkalmazása alapján mentesíthető, ténylegesen az irányelv értelmében vett „elosztórendszert" képez-e.

68. Az irányelv nem határozza meg az „elosztórendszer" fogalmát, azonban az „elosztást" „a villamos energia szállítása nagyfeszültségű, középfeszültségű és kisfeszültségű elosztóhálózatokon a fogyasztóhoz való eljuttatás céljából, nem beleértve az ellátást" kitétellel határozza meg [11].

69. Ezen körülmények között az irányelvben használt „elosztórendszer" fogalmának meghatározása érdekében nem csupán az irányelv vonatkozó rendelkezésének szövegezését kell figyelembe venni, hanem a szövegösszefüggést is, amelyben megjelenik, valamint a szabályozás célját is, amelynek részét képezi [12].

70. Az irányelv célja a villamos energia belső piacának megvalósítása azon felté-

10 – Az irányelv 2. cikkének 3. pontja értelmében „átvitel" a villamos energia szállítása igen nagy feszültségű és nagyfeszültségű, összekapcsolt rendszereken a végső fogyasztókhoz vagy az elosztókhoz való eljuttatás céljából, nem beleértve az ellátást.

11 – Lásd az irányelv 2. cikkének 5. pontját.

12 – Lásd ebben az értelemben többek között a 292/82. sz. Merck-ügyben 1983. november 17-én hozott ítélet (EBHT 1983., 3781. o.) 12. pontját; a 337/82. sz. St. Nikolaus Brennerei ügyben hozott ítélet (EBHT 1984., 1051. o.) 10. pontját és a C-223/98. sz. Adidas-ügyben 1999. október 14-én hozott ítélet (EBHT 1999., I-7081. o.) 23. pontját.

teleknek a liberalizálása és harmonizálása által, melyek mentén a villamosenergia-piac működik, a nemzeti piacoknak egyetlen valódi és teljesen működőképes, egységes villamosenergia-piacban való integrálása érdekében [13].

71. A piacnyitást illetően a tagállamok között az egyenlő versenyfeltételek elérésének célja [14] megköveteli azon tárgyi hatály egységes értelmezését, amely körben az irányelv alkalmazandó. Ez megkívánja a harmadik felek hozzáférésének elvére vonatkozó korlátozások szűk értelmezését, és az irányelv által meghatározottakra való korlátozását. Ez kizárja annak lehetőségét is, hogy egy olyan rendelkezés, mint az irányelv 13. cikke, amely előírja, hogy a tagállamok kötelesek kijelölni, vagy az elosztórendszereket tulajdonló, vagy azokért felelős vállalkozásokat felkérni arra, hogy jelöljenek ki egy vagy több elosztórendszer-üzemeltetőt, a tagállamok számára teljes szabadságot biztosítana az „elosztórendszer" definiálásában.

72. Az irányelvből kitűnik továbbá, hogy a villamosenergia-piacok liberalizációjának egyik alapvető eleme annak biztosítása, hogy a villamosenergia-fogyasztók jogosultak legyenek szabadon megválasztani a szolgáltatójukat, és valamennyi szolgáltató jogosult legyen szabadon ellátni fogyasztóit [15]. Ez a két jog szükségképpen összekapcsolódik, mert amennyiben a fogyasztók jogosultak szabadon megválasztani a szolgáltatójukat, szükséges, hogy a szolgáltatók megfelelő és hátrányos megkülönböztetéstől mentes díjazás fejében jogosultak legyenek a fogyasztóknak villamos energiát szállító különböző átviteli- és elosztórendszerekhez történő hozzáférésre.

73. A harmadik felek hozzáférése elvének jelentősége az irányelv előkészítő dokumentumaiból is kitűnik. Azon rendelkezés, amely a tagállamok számára előírja a harmadik felek hozzáférésének biztosítását, lényeges eleme volt a Bizottság első villamos energia irányelv [16] módosítására irányuló javaslatának, és lényegében módosítás nélkül került elfogadásra az irányelv 20. cikkében.

74. Továbbá, a Bíróság az első villamos energia irányelvvel kapcsolatos ítélkezési gyakorlatában már hangsúlyozta a hálózati hozzáférés harmadik felek részére történő, hátrányos megkülönböztetéstől mentes biztosításának fontosságát [17].

75. Ezen megfontolások fényében kell értelmezni az „elosztórendszer" fogalmának terjedelmét, amely alapvető az irányelv

13 – Lásd a Bizottság által a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról szóló 96/92/EK és 98/92/EK irányelveket módosító európai és parlamenti irányelvre vonatkozó javaslattal benyújtott indokolást (COM[2001] 125 végleges).

14 – Lásd a 13. lábjegyzetben hivatkozott indokolást.

15 – Lásd az irányelv (4) preambulumbekezdését. Ezen választási szabadság teljes körű végrehajtását 2003. január 1-től kellene biztosítani a nem lakossági ügyfelek számára, és legkésőbb 2005. január 1-től valamennyi fogyasztó számára.

16 – COM(2001) 125 végleges (HL 2001., C 240 E, 60. o.).

17 – Lásd a C-17/03. sz., Vereniging voor Energie, Milieu en Water és társai ügyben 2005. június 7-én hozott ítélet (EBHT 2005., I-4983. o.) 42–46. pontját.

20. cikkének (1) bekezdésében meghatározott, harmadik felek hozzáférésének biztosítására vonatkozó kötelezettség tényleges hatálya szempontjából. Első lépésként meg kell vizsgálnom azt a mértéket, hogy bizonyos kritériumok, mint például a rendszer mérete vagy célja, mennyiben lényegesek az „elosztórendszerkénti" minősítéshez.

76. Először kiemelhető, hogy az irányelv nem határoz meg méretbeli küszöböt egy villamosenergia-rendszer „elosztórendszerkénti" minősítéséhez. Azonban az irányelv keretein belül a rendszer mérete releváns bizonyos lényeges kötelezettségek alkalmazása, így elsősorban az elosztórendszer-üzemeltetők szétválasztásának kötelezettsége szempontjából [18].

77. A harmadik felek hozzáférésének biztosításával kapcsolatos kötelezettséggel összefüggésben ez csak kivételes körülmények [19] esetén tűnhet relevánsnak, nevezetesen a mikro- és kis, szigetüzemben működő rendszerek meghatározásával kapcsolatosan, amelyek tekintetében a tagállamok meghatározhatnak mentességeket, többek között a harmadik felek hozzáférésének biztosítására vonatkozó kötelezettség alól. Azonban az elszigetelt rendszerek mentesítése nem elsősorban a kis méretük miatt igazolható, hanem azon ténynél fogva, hogy az ilyen rendszerek vagy nincsenek összekapcsolva nagyobb rendszerekkel, vagy nagyon kis mennyiségű villamos energiát kapnak egy nagyobb rendszertől, ami miatt nagyon speciális műszaki kikötéseknek vannak alávetve, különösen a végső fogyasztók villamosenergia-ellátásának biztonságával kapcsolatban [20]. A szigetüzemben működő mikrorendszerekre vonatkozó küszöböt tehát nagyon specifikus célból határozták meg, és nem tekinthető a rendszerek azon mérete általános mutatójának, amelyet a közösségi jogalkotó szabályozni kívánt, illetve amelyeket nem.

78. Álláspontom szerint ez azt jelzi, hogy az irányelvet főszabályként a rendszerek széles körére kívánják alkalmazni, függetlenül azok méretétől. Ez nem zárja ki annak lehetőségét, hogy az irányelvben lefektetett bizonyos alapvető kötelezettségek – mint a szétválasztás – a szóban forgó rendszer méretétől függően alkalmazandó.

79. Továbbá, míg egy „kis" rendszernek az irányelv hatálya alóli kivétele nincs szükségképpen jelentős hatással a versenyre és ezáltal

18 – Az irányelv 15. cikke, amely „Az elosztórendszer-üzemeltetők szétválasztásá"-ra vonatkozik, a (2) bekezdése utolsó mondatában úgy rendelkezik, hogy „a tagállamok dönthetnek úgy, hogy nem alkalmazzák az (1) és (2) bekezdést azokra az integrált villamosenergia-ipari vállalkozásokra, amelyek százezernél kevesebb fogyasztót vagy kis, szigetüzemben működő rendszert látnak el." Lásd továbbá az irányelv (11) preambulumbekezdését, amely előírja, hogy „annak elkerülése érdekében, hogy a kis elosztóvállalkozások aránytalan pénzügyi és közigazgatási terheket viseljenek, a tagállamok, ahol szükséges, felmenthetik ezeket a vállalkozásokat az elosztásra vonatkozó jogi szétválasztási kötelezettségek alól."

19 – Lásd a 26. cikket, amely bizonyos körülmények között lehetővé teszi a mikro- és a kis, szigetüzemben működő rendszerek mentesítését a harmadik felek hozzáférésének biztosítására vonatkozó kötelezettség alól.

20 – Az EnWG értelmében vett „üzemi hálózatok" általában zártak, ez azonban nem teszi őket elszigeteltté, ugyanis villamos energiát kaphatnak egy nagyobb hálózattól, amellyel összeköttetésben állnak.

a villamosenergia-szektor liberalizációjára, ez nincs összefüggésben azzal, hogy a kis rendszerek egész csoportjának a kizárása milyen hatással lehet a versenyre.

80. Mindenesetre egy rendszer „kis rendszerként" történő meghatározásának nyilvánvaló nehézségén kívül nincs bizonyíték arra, hogy csak a viszonylag „kis" rendszerek kerülnek mentesítésre az EnWG 110. §-a (1) bekezdésének 1. pontja alapján. Amíg az ebben a rendelkezésben megállapított feltételeket teljesítik, a rendszerek mentesítésre kerülnek, függetlenül az általuk szolgáltatott villamos energia mennyiségétől. Ez azt jelenti, hogy az EnWG 110. §-a (1) bekezdésének 1. pontja alapján például a Leipzig/Halle repülőtérnél lényegesen nagyobb repülőterek is mentesíthetők a harmadik felek hozzáférésének biztosítására vonatkozó kötelezettség alól.

81. Ezért úgy vélem, hogy egy rendszer kis mérete nem olyan alapvető kritérium, amely alapján az FLH által üzemeltetetthez hasonló rendszernek az „elosztórendszerként" való minősítése megtagadható, és főszabályként a harmadik felek hozzáférése elvének alkalmazása alól mentesíthető lenne.

82. Másodsorban, meg kell határozni, hogy a rendszer üzemeltetési célja milyen mértékben meghatározó a rendszer „elosztórendszernek" való minősítése szempontjából. Ez a kérdés az irányelv 2. cikkének 5. pontjában az „elosztás" fogalmában használt „a fogyasztókhoz történő eljuttatás céljából" kitételből ered.

83. Bizonyos rendszereknek a harmadik felek hozzáférésének kötelezettsége alóli, kizárólag az üzemeltetési céljuk alapján történő mentesítése magában hordja a kockázatot, hogy ugyanazon rendszer, attól függően, hogy egy másik üzleti tevékenység részeként vagy önállóan működtetik-e, jogosult lesz, illetve nem lesz jogosult a harmadik felek hozzáférésének biztosítására vonatkozó kötelezettség alóli mentesítésre. Például, amennyiben az FLH a villamos energia rendszerének üzemeltetését kiszervezte volna egy másik társasághoz, melynek egyetlen tevékenysége a rendszer üzemeltetése, a repülőtér és más, a repülőtéren található végső fogyasztókhoz történő eljuttatás céljából, akkor a villamos energia elosztása természetesen az irányelv 2. cikkének 5. pontjával összhangban „a fogyasztókhoz történő eljuttatás céljából" történne. Ennélfogva az úgynevezett „üzemi hálózatok" kizárása a harmadik felek hozzáférésének biztosítására vonatkozó kötelezettség alól eltérő bánásmódot eredményezhetne ugyanazon rendszer esetében kizárólag a rendszerüzemeltető üzleti tevékenysége alapján.

84. Amennyiben ebből a megközelítésből indulnánk ki, ez azt is jelentené, hogy ugyanazon fogyasztó, például egy üzlet vagy étterem, jogosult lenne, illetve nem lenne jogosult szabadon választani a villamosenergia-szolgáltatók közül azon

villamosenergia-hálózat rendszerüzemeltetőjének az üzleti tevékenységétől függően, amellyel a villamos energia vétele céljából kapcsolatban van. Ennélfogva a rendszereknek a harmadik felek hozzáférésének biztosítására vonatkozó kötelezettség alóli, a tevékenységük alapján történő kizárása a végső fogyasztókkal szembeni eltérő bánásmódhoz vezetne.

85. Ezen megfontolások felvetik, hogy az a helyzet, amelyben egy rendszer „elosztórendszerkénti" minősítése attól a körülménytől függene, hogy főtevékenységként villamos energiával látja-e el a lakosságot, nagyfokú hátrányos megkülönböztetéshez vezetne a rendszerüzemeltetők, valamint a fogyasztók között is. Az ilyen eredmény nehezen tűnik összeegyeztethetőnek a harmadik felek hátrányos megkülönböztetéstől mentes hozzáférésével és a végső fogyasztóknak a villamosenergia-szolgáltató szabad megválasztására vonatkozó jogával, amelyeket az irányelv meg kíván valósítani.

86. Továbbá nem gondolom, hogy főszabályként egyes kis vagy zárt rendszerek „elosztórendszerkénti" minősítését meg kellene tagadni szerkezeti alapokon. Valóban érveltek amellett, hogy az irányelv által az elosztórendszer-üzemeltetőkre rótt kötelezettségek, különösen pedig a harmadik felek hozzáférésének biztosítására vonatkozó kötelezettség, önmagában túlságosan megterhelő egyes rendszerüzemeltetők számára, különösen, amikor ezek kicsik, új belépők és/vagy főtevékenységük eltér a fogyasztók villamos energiával való ellátásától. Ezért ezeket az üzemeltetőket nem szánhatták az irányelv által az elosztórendszer-üzemeltetőkre rótt kötelezettségek hatálya alá tartozónak.

87. Ezt a megközelítést nem szabad alkalmazni. A tagállamok széles mérlegelési jogkörrel rendelkeznek a tekintetben, hogy az irányelvben meghatározott harmadik felek hozzáférésének biztosítására vonatkozó kötelezettséget hogyan valósítják meg a gyakorlatban. A tagállamok esetleg enyhébb közigazgatási szabályozást határoznak meg a kisebb, vagy újonnan felállított rendszerek, illetve azon rendszerek számára, amelyek fő tevékenysége eltér a fogyasztók villamos energiával való ellátásától. Ennélfogva, bizonyos mértékig az egyes tagállamok által választott szabályozás eredménye az a tényleges teher, amit ezen kötelezettségek teljesítése az egyes üzemeltetők számára jelent[21]. Ezért önmagában ezen ok nem tenné lehetővé e rendszerek teljes kizárását az irányelv által az elosztórendszer-üzemeltetőkre kirótt kötelezettségek, különösen pedig a harmadik felek hozzáférésének biztosítására vonatkozó kötelezettség alól.

88. Ebből következik, hogy a fenti okok egyike sem igazolja egy, a Leipzig/Halle repülőtéren üzemeltetetthez hasonló rendszernek

21 – Például a német jogalkotó a hálózati hozzáférés tarifájának előzetes ellenőrzését választotta, „amely a közösségi jog által meg nem kívánt, tolakodó és nehézkes szabályozó eszköz, ahelyett, hogy ezen tarifák számítási módjának ellenőrzésére korlátozták volna magukat". Lásd Thomas von Danwitztól a „Regulation and Liberalisation of the European Electricity Market – A German View", *Energy Law Journal* 2006., 27:423. évf., 448. o.

a kizárását az „elosztórendszer” irányelv szerinti fogalmának hatálya alól.

89. Éppen ellenkezőleg, egyes tényezők azt sugallják, hogy a Leipzig/Halle repülőtéren üzemeltetetthez hasonló rendszert valójában az irányelv értelmében vett elosztórendszernek kell tekinteni.

90. Míg úgy tűnik, hogy a szóban forgó rendszer túlnyomórészt az FLH saját ellátását szolgálja [22], nem szabad megfeledkezni arról, hogy az általa 2004-ben felhasznált villamos energia teljes mennyiségének hozzávetőlegesen 15%-át harmadik személyek számára osztotta el, amely – az előzetes döntéshozatalra utaló határozat szerint – hozzávetőlegesen 1000 három fős háztartás fogyasztásának felel meg, és ez a szám egyenletesen növekszik [23]. Ennélfogva a harmadik felek ellátása, bár talán nem elsődleges, azonban messze nem irreleváns.

91. Azt sem látom be, hogy a Leipzig/Halle repülőtér területén található 93 vállalkozást miért ne kellene „valódi” harmadik félnek tekinteni. Történetesen a repülőtér területén találhatók, azonban saját üzleti tevékenységet folytatnak. Az FLH-val fennálló szerződéses jogviszonyuk, ahogyan az a tárgyaláson is megerősítésre került, elsősorban bérleti szerződésen alapul. A szóban forgó 93 vállalkozás helyzete ezért alapvetően nem különbözik a belvárosi helyiséget, vagy üzletközpontban helyiséget bérlő vállalkozásokétól. Ezért ezeknek a vállalkozásoknak főszabály szerint lehetőségük kell, hogy legyen a villamosenergia-szolgáltatójuk szabad megválasztására. E célból az ezen fogyasztók magánberendezésének csatlakozó pontjához villamos energiát szállító rendszernek főszabály szerint harmadik felek számára hozzáférhetőnek kell lennie.

92. Ezen okoknál fogva véleményem szerint a Leipzig/Halle repülőtéren üzemeltetetthez hasonló rendszert az irányelv értelmében vett „elosztórendszernek” kell tekinteni.

93. Ez azonban nem jelenti azt, hogy egy hasonló rendszer nem mentesíthető az irányelv alapján a harmadik felek hozzáférésének biztosítására vonatkozó kötelezettség alól. Az irányelv valójában számos olyan rendelkezést tartalmaz, amelyek rendszereket mentesítenek bizonyos kötelezettségek alól, megkísérelve a harmadik felek hozzáférése biztosításának szükségessége és a nyomós közérdekek biztosítása közötti egyensúly megteremtését, mint amilyen az

22 – Jelen indítvány 15. pontjában már említettek alapján e hálózaton keresztül felhasznált energiamennyiség 2004-ben elérte hozzávetőlegesen a 22 200 MWh-t; ebből hozzávetőlegesen 3800 MWh-t, illetve a teljes mennyiség 14,6%-át juttattak egyéb, a repülőtér területén működő vállalkozásoknak.

23 – Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat értelmében 2007-re a repülőtér területén található egyéb vállalkozások részére szolgáltatott villamosenergia-mennyiséget megközelítően 8000 MWh-ra becsülték, amely állításuk szerint hozzávetőlegesen 2000 három fős háztartás fogyasztásának felel meg, ami csupán három éven belül a szóban forgó hálózat által a harmadik személyek részére szolgáltatott villamosenergia-mennyiség megduplázódását jelenti.

ellátás biztonsága és az általános gazdasági érdekű szolgáltatások teljesítése.

94. Az irányelv 3. cikkének (8) bekezdése értelmében a tagállamok dönthetnek úgy, hogy a 20. cikkben foglalt rendelkezéseket nem alkalmazzák, „amennyiben azok alkalmazása – jogilag vagy ténylegesen – akadályozná a villamosenergia-ipari vállalkozások általános gazdasági érdekből előírt kötelezettségeinek teljesítését, és amennyiben a kereskedelem fejlődését nem befolyásolják olyan mértékben, ami ellentétes lenne a Közösség érdekeivel". Jóllehet nem zárható ki, hogy egyes, az EnWG 110. §-a (1) bekezdésének 1. pontja szerinti mentesítésre jogosult „üzemi hálózatok" teljesítik ezeket a feltételeket, nincs azonban alapja annak a következtetésnek, hogy szükségképpen ez lenne a helyzet, azon körülmények további kiértékelése nélkül, melyek között a szóban forgó rendszer működik.

95. Valamely elosztórendszer az irányelv 20. cikkének (2) bekezdése értelmében akkor is mentesíthető a harmadik felek hozzáférésének biztosítására vonatkozó kötelezettség alól, „ha nem áll rendelkezésre a szükséges kapacitás". Ismételten, nem lehet kizárni, hogy ez a rendelkezés egyes „üzemi hálózatok" mentesítését lehetővé teszi, azonban biztosan nem ez a helyzet, amennyiben nincs részletesen alátámasztott bizonyíték a mentesítést lehetővé tevő kapacitás hiányára. Nehéz továbbá elfogadni, hogy a kapacitáshiányra alapított mentesítés időben korlátlan lehetne.

96. Ahogy fent említésre került, az irányelv 26. cikke mentesítést tesz lehetővé a mikro- és a kis, szigetüzemben működő rendszerek számára többek között a harmadik felek hozzáférésének biztosítására vonatkozó kötelezettség alól. Azonban nincs arra bizonyíték, hogy akár az FLH által üzemeltetett rendszer, vagy az EnWG 110. §-a (1) bekezdésének 1. pontja értelmében mentesítésre jogosult valamennyi „üzemi hálózat" az irányelv értelmében elszigetelt lenne. Továbbá ezen mentesítés alkalmazásához a tagállamnak kérelmet kell benyújtania a Bizottsághoz, azonban Németország még nem nyújtott be ilyen kérelmet. Ezen két ok közül bármelyik kizárja, hogy egy „üzemi hálózatnak" az EnWG 110. §-a (1) bekezdésének 1. pontja alapján történő mentesítése általánosan az irányelv 26. cikkére alapítható lenne.

97. Az előbbiekből következik, hogy a harmadik felek hozzáférésének biztosítására vonatkozó kötelezettséggel kapcsolatos rendelkezések alkalmazásának az EnWG értelmében vett „üzemi hálózatok" tekintetében történő kizárása nem igazolható az irányelv szövegezésével, szövegösszefüggésével és céljával.

VII – Végkövetkeztetések

98. A fentiek alapján azt javasolom, hogy a Bíróság az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre a következő választ adja:

A villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 96/92/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. június 26-i 2003/54/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 20. cikkének (1) bekezdése úgy értelmezendő, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely főszabályként kizárja a harmadik felek hozzáférésének biztosítására vonatkozó kötelezettség alkalmazását a földrajzilag összefüggő üzemi területen található elosztórendszerekre, amelyek túlnyomórészt magának a vállalkozásnak vagy kapcsolt vállalkozásoknak az energiaellátását szolgálják.